

Prisen for beste revisjonsberetning til Hallvard Aarø og PwC

Prisen for beste revisjonsberetning 2016 ble tildelt statsautorisert revisor Hallvard Aarø og PwC for revisjonsberetningen for Austevoll Seafood.

Revisorforeningen har initiert prisen for beste revisjonsberetning 2016, men det er en ekstern jury som har stått for kåringen. Alle beretningene for foretak notert på Oslo Børs er blitt vurdert.

Juryen har bestått av:

Anne Gjøen, Head of Equity Research, Handelsbanken Capital Markets

Bernt S. Zakariassen, adm. direktør i Verdipapirfondenes forening

Ivar Strompdal, Portfolio Manager og partner, Arctic Capital

Juryens begrunnelse

I begrunnelsen for tildelingen av prisen for beste revisjonsberetning 2016 fremhever juryen at:

Beretningen inneholder en grundig og god gjennomgang av de sentrale forholdene ved revisjonen og beskrivelsene av de sentrale forholdene er konkrete og selskaps-spesifikke. Beskrivelsene av hvorfor et forhold er et sentralt forhold, er grundige og konkrete.

Beretningen henviser også på en god måte til aktuell informasjon i årsregnskapet og gir leserne et godt innblikk i faktorer som er viktige for vurderingen av de enkelte forholdene. Revisjonsarbeidet som er

knyttet til det enkelte sentrale forholdet, er utførlig beskrevet og gir leseren trygghet for at revisor har vurdert det aktuelle forholdet på en god måte. I tillegg trekkes det frem at det under beskrivelsene av revisjonsarbeidet er tatt inn resultatet av de aktuelle vurderingene. Beretningen benytter et lettfattelig språk og har en oversiktlig og lett tilgjengelig layout.

Et godt utgangspunkt

Oppsummert trekker juryen frem at beretningen gir leseren nyttig informasjon i tillegg til regnskapet og at dersom man leser beretningen først, vil man få en god oversikt over viktige forhold og ha et godt utgangspunkt for en videre gjennomgang av regnskapet.

Fortsatt behov for revisorer og regnskapsførere i fremtiden

– Automatiseringen og digitaliseringen er først og fremst en mulighet for dere, sa skattedirektør Hans Christian Holte til tilhørerne på DnR-dagen 8. juni. Han hadde blitt invitert for å svare på om det fortsatt vil være behov for revisorer og regnskapsførere som mellomledd dersom Skatteetaten selv kan hente inn opplysningene.

Svaret han gav på spørsmålet over var egentlig et nei, men kun i forhold til om det vil være behov for regnskapsførere til å «trykke på knappen» for å sende informasjon videre. Selvsagt trenger vi regnskapsførerne, sa han, men mer i verdiøkende roller.

Han sa det var ekstremt mange viktige oppgaver å fylle i fremtiden og nevnte oppgaver som å sørge for at ledelsen i virksomhetene vi jobber mot oppfyller sine bokføringsforpliktelser, herunder sørger for spesifikasjoner, dokumentasjon, oppbevaring og god internkontroll.

Medlemmer i Revisorforeningen finner hele skattedirektørens foredrag under Medlemsinformasjon på Revisorforeningen.no

Erfaringer med ny revisjonsberetning

Ny revisjonsberetning ble tatt i bruk fra og med årsregnskapet for 2016. Dette er imidlertid bare starten på en reise der mange ting vil utvikle seg over tid, sa Kai Morten Hagen, fagsjef revisjon i Revisorforeningen på DnR-dagen 2017.

Hagen orienterte om statistikk og erfaringer i forbindelse med implementeringen av den nye revisjonsberetningen, inkludert tilbakemeldinger fra de største revisjonsselskapene. Han fortalte også om hvordan revisjonsberetningene i Storbritannia utviklet seg fra første til andre år med ny revisjonsberetning – noe som kan gi en indikasjon på hvordan utviklingen kan bli også i Norge.

Ingen informasjon om vesentlighetsgrenser

Statistikken viser at den gjennomsnittlige beretningen det første året var på 4,6 sider og inneholdt omtale av to sentrale forhold ved revisjonen. Ingen beretninger henviste til en nettside for informasjon om revisors oppgaver og plikter, og ingen beretninger opplyste om vesentlighetsgrenser. Til sammenligning er det i Storbritannia et krav om å vise vesentlighetsgrenser. I en del andre land har også enkelte begynt å oppgi vesentlighetsgrenser, noe som brukerne setter stor pris på.

Variierende detaljeringsgrad

Detaljeringsgraden er varierende når det gjelder de selskappsspesifikke beskrivelsene av sentrale forhold ved revisjonen og praksisen varierer også når det gjelder henvisning til regnskap og noter.

I beskrivelsen av hvordan forhold blir håndtert ved revisjonen ser vi at det er vanskeligere å unngå bruk av standard tekst, sa Hagen. Også her er det stor variasjon når det gjelder detaljeringsgraden. Omkring 15 prosent av revisjonsselskapene inkluderer resultatene av revisors håndtering i beretningen.

Mest omtale av verdi- og nedskrivningsvurderinger

Av totalt 303 rapporterte sentrale forhold i til sammen 151 revisjonsberetninger gjaldt 39,9 % verdivurdering/nedskrivingsvurdering, 14,2 % gjaldt inntektsføring, 7,6 % gjaldt avsetninger, 5,3 % gjaldt oppkjøp og 4,6 % gjaldt skatt.

Revisjonsutvalgene mest interessert

I tilbakemeldingene fra revisjonsselskapene kommer det frem at det har vært stor variasjon i interessen fra klientene. Mange har begrenset interesse for sentrale forhold ved revisjonen, mens det typisk er mye mer interesse fra revisjonsutvalgene. Det avgjørende er hvilke forhold som trekkes frem. Er man hos en klient der verdivurdering er en utfordring, er klienten enda mer oppmerksom på hva som blir skrevet og hvordan dette blir håndtert, sa Hagen.

En annen tilbakemelding fra revisjonsselskapene, er at den diskusjonen de har hatt fører til at klientene blir mer bevisste på hva de sier i regnskap og i noter om de forholdene som blir tatt opp. Ny revisjonsberetning har ført til økt ressursbruk både hos revisjonsselskapene og hos selskapene.

Ønsker ikke standard formuleringer

En del frykter at den nye revisjonsberetningen i alt for stor grad skal bli preget av standard formuleringer. Dette er eventuelt en utvikling som brukerne ikke ønsker, noe som også kom frem i en paneldiskusjon på DnR-dagen.

Andre har pekt på at markedet ikke har vist noen stor interesse for den nye revisjonsberetningen. Dette er imidlertid bare første år med ny revisjonsberetning i Norge og utviklingen i Storbritannia fra første til andre år med ny revisjonsberetning, er positiv.

Erfaringene derfra viser at:

- Investorer og de som blir revidert foretrekker den nye revisjonsberetningen fremfor den tidligere
- Revisors beskrivelser blir mer og mer selskappsspesifikke
- Revisor har økt sin presisjon og redusert vage formuleringer
- I år 2 inneholdt 20 prosent av beretningene informasjon om «resultat av handlinger/findings» mot bare to prosent i år 1
- 22 % av beretningene forklarer endring av revisjonsfokus/risikoprofil sammenlignet med tidligere år

Bare starten

Hagen avsluttet med å si at dette bare var starten på en reise og at mange ting vil utvikle seg i tiden fremover. Han stilte spørsmål om vi kan få en tilsvarende utvikling som i Storbritannia der det gis mer detaljert og selskappsspesifikk informasjon i beretningen. Om noen vil ta med andre typer informasjon, som vesentlighetsgrenser og resultat av revisjonshandlingene, lurte han også på.

Hagen opplyste at det i ny revisorlov vil komme et tilsvarende krav for alle foretak av allmenn interesse til å opplyse om sentrale forhold ved revisjon, som det i dag stilles for revisjon av noterte foretak.

For lite fokus på kriminalitet

Veldig mange norske virksomheter har alt for lite fokus på sikkerhet både i forhold til datakriminalitet og kriminalitet generelt. Det var hovedbudskapet som ble gitt av direktør Jack Fischer Eriksen i Næringslivets Sikkerhetsråd på et foredrag på DnR-dagen der risiko og beskyttelse mot kriminalitet ble tatt opp.

Typisk kriminalitet

Fischer Eriksen sa at det norske næringslivet, ifølge KRIPOS, typisk utsettes for falske og stjålne ID-dokumenter og IKT-kriminalitet, herunder bedragerier på nett, datainnbrudd og dataskadeverk, tjenesteknagrep og innsideproblematikk, løsepengevirus, industrispijasje, toppsjefsvindel.

Mer enn en fjerdedel rammet

Mørketallsundersøkelsen for 2016 viser at så mange som 27 prosent av norske virksomheter har opplevd uønskede sikkerhetshendelser det siste året, men at bare ni prosent av disse anmelder sakene til politiet. Ifølge samme undersøkelse hadde 20 prosent blitt utsatt for malware eller

virusinfeksjon mens åtte prosent hadde blitt utsatt for hacking/datainnbrudd.

På spørsmål om medvirkende faktorer til at hendelsen oppstod, ble tilfeldigheter eller uflaks svart i 74 prosent av tilfellene.

For lite opplæring av ansatte

Til tross for at menneskelige feil eller mangel på sikkerhetsbevissthet hos ansatte ble nevnt som en medvirkende faktor til at hendelsen oppstod i hhv. 60 prosent og 45 prosent av tilfellene, svarte kun 15 prosent at de hadde investert i opplæringsprogram for de ansatte på spørsmål om endringer i organisasjonen som følge av hendelsen.

Vit hvem du ansetter

Hva gjør så virksomhetene i forbindelse med ansettelsesprosesser? Fischer Eriksen fortalte at han kjente til et tilfelle der en person hadde vært gjennom et ansettelsesintervju som hadde gått strålende. Problemet var at det var bror til den som ble intervjuet som møtte opp dagen etter. Virksomheten hadde nemlig ikke gjennomført en identitetssjekk – i likhet med 61 prosent av andre private

virksomheter. 80 prosent hadde gjort en referansesjekk, men hvem er nå referansen? Jo, det er dem som er oppgitt, sa Fischer Eriksen, som la til at det er få som ringer referansene du ikke vil skal ringes.

Han trakk blant annet også frem at hele 93 prosent av virksomhetene ikke har innhentet PST sin åpne trusselvurdering for 2015 og at bare 23 prosent har en skriftlig risikovurdering av kriminalitet i eller mot virksomheten.

Noe å tenke på.

Om ofte stilte spørsmål

I denne spalten gjengis utvalgte spørsmål som er kommet til Revisorforeningens henvendelsessystem. Revisorforeningen har etter beste evne avgitt svar basert på de konkrete saksforholdene, men påtar seg ikke rettslig ansvar for riktigheten, fullstendigheten eller anvendeligheten av de svarene som er gjengitt.

Fradrag for reklamekostnader – sponing

Kategori: Skatt

Spørsmål: AS Entreprenør inngår en avtale med en talentfull langrennsløper. For kr 50 000 får selskapet påført logo på langrennsløperens bil og treningstøy. Hovedeier i selskapet er ivrig langrennsløper og onkel til langrennsløperen.

Får selskapet fradrag for hele kostnaden?

Svar: Nei, trolig ikke. Kostnader til reklame er fradragsberettiget, jf. skatteloven § 6–1. Sponsorkostnader er fradragsberettiget i den utstrekning de har reklameverdi, jf. FSSD § 6–21–5. AS Entreprenør må gjøre en vurdering av om det er tilstrekkelig tilknytning mellom inntektsvervet og sponsorutgiften. Foreligger det et forretningsmessig grunnlag og en reklameverdi, må det videre vurderes hva som er riktig pris. Fradragsretten begrenses til det beløpet.

Er det en personlig tilknytning mellom aksjeeieren og idrettsutøveren, trekker det i retning av at hele utgiften er støtte uten fradragsrett for selskapet. Kostnaden kan da bli ansett som utbytte på aksjeeieren eller en skattepliktig ytelse for utøveren.

Arbeidsgiverfinansiert utdanning

Kategori: Skatt

Spørsmål: Arne driver et revisjonskontor med ti ansatte. Datteren Stina har tatt en bachelor i økonomi. I fire år har hun ved siden av studiet og i sommerferier arbeidet på kontoret. Nå ønsker hun å ta en mastergrad i regnskap og revisjon. Studiet er beregnet til fire semestre.

Vil det være skattefritt for henne om revisjonskontoret dekker utdanningsutgiftene?

Svar: Ja. Det følger av skatteloven § 5–15, annet ledd at arbeidsgiver på visse vilkår kan dekke utdanning skattefritt.

I FSFIN §§ 5–15–10 til 5–15–14 er det gitt nærmere bestemmelser. Det er blant annet krav om at utdanningen gir kompetanse som kan benyttes i nåværende eller fremtidig arbeid hos arbeidsgiver. Dette synes å favne vidt, og en mastergrad i regnskap og revisjon oppfyller her kravet. Det er videre krav om en viss varighet på ansettelsesforholdet. For utdanning lengre enn to måneder, må den ansatte ha arbeidet i heltidsstilling i minst ett år ved oppstart av utdanningen. For deltidsansatte forlenges kravet forholdsmessig. Hvis det kan dokumenteres at Stina har hatt deltidsstilling på minst 25 % de siste fire årene, er også dette kravet oppfylt.

Alle utgifter til mastergraden kan da dekkes skattefritt, også utgifter til reiser til og fra studiestedet og oppholdsutgifter.

Arbeidsgiver har samtidig fradragsrett for utgiftene.